

Oslo universitetssykehus HF
Ullevål sykehus
Postboks 4956 Nydalen
0424 Oslo

Akutt klinikken
Avdeling for traumatologi
Nasjonal Kompetansetjeneste for Traumatologi
www.traumatologi.no

Klima- og miljødepartementet
postmottak@kld.dep.no

Vår ref.: TW/17.09.14
Oppgis ved all henvendelse

Deres ref.:

Saksbeh.:

Dato:
17.9.2014

Hørings svar vedr. bruk av snøscooter for fornøyleskjøring – forslag til endringer i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag og forskrift for motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

Nasjonal Kompetansetjeneste for Traumatologi er en nasjonal tjeneste som jobber for å bedre behandling av alvorlig tilskadekomne, og å redusere forekomst og konsekvens av alvorlige skader. Tjenesten skal «Koordinere traumesystem regionalt og nasjonalt». En av oppgavene til kompetansetjenester er å «Sørge for veiledning, kunnskaps- og kompetansespredning til helsetjenesten, andre tjenesteytere og brukere, og å iverksette tiltak for å sikre likeverdig tilgang til tjenestene». Vi anser forebygging som en viktig del av vårt arbeid.

Kompetansetjenestens leder har siden 1988 drevet forskning på snøscooterskader i Finnmark. Resultatene herfra viser:

- Skader i forbindelse med snøscooterbruk skjer ikke som følge av såkalt "nyttekjøring" eller når snøscooteren brukes i arbeidsrelatert virksomhet. De fleste skader skjer ved fritidskjøring og skyldes ofte uvettig kjøring både i og utenfor løypenett.
- De fleste som skader seg er unge menn.
- Vi fant flere skader pr snøscooter enn andre land.
- Økningen i antallet av snøscootere over tid ga samtidig økning i antall skader.
- I løpet av våre undersøkelser ble det innført påbudt bruk av hjelm, obligatorisk kjøreopplæring og forbedringer i løypenettet. Dersom tiltakene hadde vært effektive hadde vi forventet å se færre skader i forhold til snøscootertallet. Det skjedde ikke, og vi er usikre på om tiltakene har hatt effekt.
- Det var årlige dødsfall i forbindelse med bruk av snøscooter. Måten skadene oppsto var de samme, fornøyleskjørsel, i mørke, i helgene og av yngre menn som enten ramlet av scootere eller kjørte på hindringer. Vi har de siste årene også sett flere dødsfall i forbindelse med snøskred utløst av snøscooter.

Internasjonale studier bekrefter dette. Vi har studert erfaringer fra skandinaviske naboland, USA, Canada og andre land med publiserte skadestatistikker.

- Studiene viser at antall skader øker med antall snøscootere.
- De fleste dødelige skader oppstår når det er vanskelige lysforhold (om natten), i helgene og de aller fleste drepte er unge menn.

- Svært mange er alkoholpåvirkede der dette er undersøkt.
- I en undersøkelse av 274 skader var hastigheten ved skaden høy, gjennomsnittlig 75 km/t.
- De fleste skader oppstår ved at man kjører på stein, trær, eller andre scootere, og en del ved at scooteren velter eller føreren kjører utfor stup.
- Snøscooterskader er alvorlige, i en studie døde 28 % av de som ble innlagt med skader på et traumesenter.
- Uerfarne førere har større risiko for skader enn erfarne. Svalbard har en lang erfaring med turisme og snøscooter, der fant man i en undersøkelse at *risikoen for skade var fire ganger så stor for turister som for fastboende, og 14 ganger større enn for innbyggere i Kiruna, Sverige.*

Nasjonal Kompetansetjeneste for Traumatologi ønsker derfor å påpeke at:

- Økt snøscooterbruk må forventes å føre til flere alvorlige skader og dødsfall
- En vesentlig faktor i skadene er fart – redusert hastighet vil med all tilgjengelig viten redusere antall alvorlige skader
- Det påhviler lovgiver et moralsk ansvar for å forebygge disse påregnelige skader, og å etablere en beredskap for søk, redning og behandling av skader relatert til økt snøscooterbruk *før* en lovendring iverksettes

Vennlig hilsen

Torben Wisborg

Leder

Nasjonal Kompetansetjeneste for Traumatologi: NKT-Traume

Oslo universitetssykehus Ullevål HF

Professor | IKM | Universitetet i Tromsø

mobil 41 63 48 53 | kontor 22 11 97 88

Besøk: Kirkeveien 166 (Ullevål sykehus)

www.traumatologi.no

epost: torben.wisborg@traumatologi.no